

17η Νοεμβρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Χρήστος Παπαναγιώτου

Δρ. Γλωσσολογίας

Ε΄ Δημοτικού

ΘΕΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	17 ^η Νοεμβρίου (Ενότητα 5 του σχολικού βιβλίου)
ΤΑΞΗ	Ε΄ Δημοτικού
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	2 διδακτικές ώρες
ΣΤΟΧΟΙ	<ul style="list-style-type: none"> • Να μάθουμε περισσότερα για τις δικτατορίες και τα χαρακτηριστικά τους. • Να μάθουμε για τη στέρηση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των δικτατοριών. • Να μάθουμε για τα δικαιώματα του παιδιού. • Να προσπαθήσουμε να αναγνωρίσουμε χαρακτηριστικά του ολοκληρωτισμού. • Να μάθουμε για το φόβο ως πηγή και εργαλείο επιβολής.
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	<p>Αξιοποιώντας αποσπάσματα από κείμενα της ενότητας αυτής από το σχολικό βιβλίο μπορούμε να συζητήσουμε στην τάξη για τη δικτατορία ως ολοκληρωτική μορφή εξουσίας. Τα χαρακτηριστικά στα οποία μπορούμε να εστιάσουμε είναι η καταστρατήγηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολοκληρωτικά καθεστάτα, το ζήτημα της υποχρεωτικής στρατιωτικής ομοιομορφίας, την υπερβολική εξουσία στα χέρια ενός ατόμου αλλά και το ζήτημα του φόβου ως πηγής και εργαλείου επιβολής.</p> <p>Συγκεκριμένα, τα Κείμενα 1 & 2 μπορούν να αξιοποιηθούν για να εντοπίσουμε τα χαρακτηριστικά της δικτατορίας, την καταστρατήγηση του δικαιώματος της ελεύθερης έκφρασης και της ελευθερίας του Τύπου. Οι εικόνες προσφέρονται για συζήτηση αναφορικά με την ομοιομορφία και την απόλυτη εξουσία του ενός. Το Κείμενο 3 προσφέρεται για συζήτηση αναφορικά με το ζήτημα του φόβου ως πηγής και εργαλείου επιβολής.</p>

Κείμενο 1

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου ήταν η πιο μαζική πράξη αντίστασης του λαού κατά της στρατιωτικής δικτατορίας και είναι πρώτα από όλα έργο των φοιτητών και των νέων. Τα τανκς που γκρέμισαν την κεντρική πύλη του Πολυτεχνείου είχαν πριν από 6½ χρόνια καταπατήσει το κοινοβουλευτικό καθεστώς στην Ελλάδα και τον Ιούλιο του 1974 τσαλάκωσαν την Κυπριακή Δημοκρατία. Η στρατιωτική δικτατορία κατάργησε αμέσως τη βουλή, την κυβέρνηση και τις εκλογές, τα ανθρώπινα και τα πολιτικά δικαιώματα της ελευθερίας του Τύπου, του συνδικαλισμού, της δικαιοσύνης, και τα μετέτρεψε σε αδικήματα.

Εφημερίδα *Τα Νέα*, 17 Νοεμβρίου 2003

- Σύμφωνα με το παραπάνω κείμενο, για ποιον λόγο αντιστάθηκε ο ελληνικός λαός;
- Ποιες ελευθερίες έχασαν οι άνθρωποι από τη δικτατορία; Πώς επηρεαζόταν η καθημερινή τους ζωή;

Κείμενο 2

«Η κατάλυση της ελευθερίας του Τύπου»

Ήδη, λίγο μετά τα μεσάνυχτα της 20/21 Απριλίου (1967) ουλαμοί από στρατιώτες και υπαξιωματικούς εισβάλλουν στα τυπογραφεία των εφημερίδων. Κραδαίνουν περίστροφα. Διακόπτουν βιαίως την εκτύπωση των φύλλων. Μερικά από αυτά έχουν προλάβει και περιλαμβάνουν στην ύλη τους έστω μονόστηλα, τα οποία αναφέρουν πληροφορίες ότι σημειώνονται νυκτερινές κινήσεις αρμάτων και

μονάδων. Ελάχιστα από αυτά τα φύλλα δεν καταστρέφονται. Και πάντως δεν κυκλοφορούν. Τα αρχεία κατάσχονται. Οι υπεύθυνοι της έκδοσης συλλαμβάνονται. Καταλύεται η ελευθερία του Τύπου, αφού η εκτύπωση και η κυκλοφορία, δηλαδή η έκδοση των εφημερίδων, απαγορεύονται.

Γιάννης Π. Τζαννετάκος, «Η κατάλυση της ελευθερίας του Τύπου» (διασκευή)

- Τι έγινε το βράδυ της 20/21 Απριλίου του 1967;
- Ποιοι ήταν οι πρωταγωνιστές;
- Γιατί πιστεύετε συνέβη αυτό το γεγονός;

- Αφού διαβάσετε το παραπάνω κείμενο προσπαθήστε να μείνετε στη θέση αυτών των δημοσιογράφων. Καταγράψτε τις σκέψεις σας και τα συναισθήματά σας στο προσωπικό σας ημερολόγιο.

- Τα παρακάτω θα σας βοηθήσουν να οργανώσετε το κείμενό σας.
  - Αφηγηθείτε τι ακριβώς έγινε εκείνο το βράδυ.
  - Ποιοι ήταν οι πρωταγωνιστές;
  - Πώς νιώσατε;
  - Πιστεύετε πως καταπατήθηκε κάποιο δικαίωμά σας;
  - Τι σκέψεις κάνετε για την επόμενη μέρα σας ως δημοσιογράφος;
  - Σας θύμισε κάτι τα παραπάνω απόσπασμα από κάποια ιστορία που έχετε ακούσει ή έχετε διαβάσει;

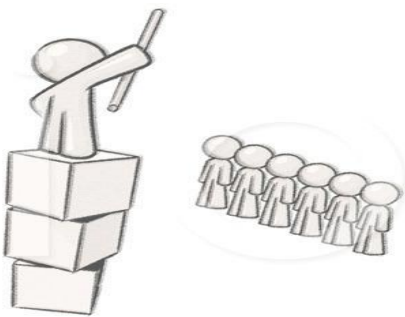
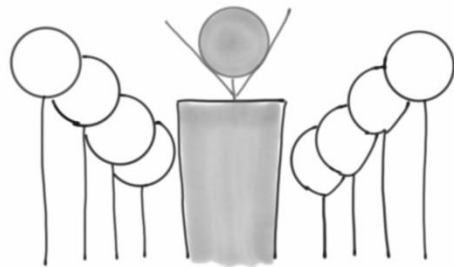

- Γνωρίζετε για δικτατορίες σε άλλες χώρες του κόσμου; Τι χαρακτηριστικά έχουν; Οργανωθείτε σε ομάδες και ψάξτε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια των δασκάλων σας.

Κάποιες φορές οι εικόνες μάς βοηθούν να καταλάβουμε καλύτερα.

- Βρίσκετε ομοιότητες στις παρακάτω εικόνες;
  - Κοιτάξτε τις θέσεις των ατόμων. Τι κάνει ο ένας, τι κάνουν οι πολλοί, το πλήθος;
  - Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά τους; Κοιτάξτε τη θέση τους και τις κινήσεις τους.
- Γιατί νομίζετε πως οι εικόνες αυτές είναι ασπρόμαυρες και όχι πολύχρωμες; Γιατί οι πολλοί είναι όλοι ίδιοι; Τι θα γινόταν αν ήθελαν να είναι διαφορετικοί;

Κείμενο 3

- *Ναι, φοβόμαστε! συνέχισε το μερμήγκι. Όμως πρέπει να νικήσουμε αυτόν τον φόβο.*

(απόσπασμα από κείμενο του σχολικού βιβλίου)

Μάνος Κοντολέων, *Ο Φωκίων ήταν ελάφι*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1992

- Τι είναι αυτό το οποίο φοβίζει το μερμήγκι;
- Άφησε τον φόβο να το νικήσει; Τι έκανε;

Κάποιες φορές για να ξεπεράσουμε τους φόβους μας χρειαζόμαστε τη βοήθεια άλλων ανθρώπων.

Ζητήστε από κάθε παιδί να σχεδιάσει το περίγραμμα του χεριού του πάνω σε ένα χρωματιστό κομμάτι χαρτί και να το κόψει με το ψαλίδι. Για κάθε δάκτυλο θα πρέπει να σκεφτούν ένα άτομο, από το οποίο μπορούν να ζητήσουν βοήθεια/υποστήριξη όταν αισθανθούν φόβο. Ζητήστε από τα παιδιά να μιλήσουν για τους υποστηρικτές που έχουν καταγράψει και γιατί τους διάλεξαν.

Κείμενο 3

«Όταν ακούω τη λέξη Χούντα, αισθάνομαι κάποιο φόβο»

Είναι ένα ιστορικό γεγονός που το καταδικάζω με όλους τους τρόπους. Δεν συμφωνώ σε καμία περίπτωση με τον απολυταρχισμό και πρακτικές σαν κι αυτές που εφαρμόστηκαν τότε. [...] Όταν ακούω αυτήν τη λέξη, πέρα από απέχθεια, αισθάνομαι και κάποιο φόβο. Φοβάμαι στην ιδέα πως απειλείται η ελευθερία της έκφρασης, αλλά ακόμη και της σκέψης, η ελεύθερη βούληση και νομίζω πως η χούντα σαν έννοια, πέρα από το συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός, δεν είναι τόσο μακριά από εμάς.

Γιάννης, 27 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος (διασκευή)

Πηγή: <https://www.vice.com/gr/article/bmevy3/ti-pisteyoyme-gia-th-xoynta-50-xronia-meta>

- Τι είναι αυτό που φοβίζει τον αφηγητή;
- Αυτό το περιβάλλον που περιγράφει θα σας άρεσε για να ζείτε; Για ποιον λόγο;

- Δώστε στα παιδιά την οδηγία να βγάλουν μπροστά τους όλα τα χρώματα που έχουν στη διάθεσή τους. Στην συνέχεια ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν ένα περιβάλλον που θα τους άρεσε να ζουν και ένα που δεν θα τους άρεσε –πραγματικό ή φανταστικό– και να το ζωγραφίσουν. Στο τέλος κάντε μια έκθεση με τις ζωγραφιές των παιδιών στην τάξη.

Παγκόσμιος φόβος

Όσοι δουλεύουν φοβούνται μην χάσουν τη δουλειά τους

Όσοι δεν δουλεύουν φοβούνται πως δεν θα βρουν ποτέ δουλειά

Οι οδηγοί των αυτοκινήτων φοβούνται να περπατήσουν και οι πεζοί φοβούνται μην τους πατήσουν τα αυτοκίνητα [...]

Οι πολίτες φοβούνται τους στρατιωτικούς, οι στρατιωτικοί φοβούνται την έλλειψη όπλων, τα όπλα φοβούνται την έλλειψη πολέμων.

Εντουάρντο Γκαλεάνο, *Ένας κόσμος ανάποδα*, εκδ. Πάπυρος, Αθήνα 1998

- Πού βρίσκεται ο φόβος με βάση το παραπάνω κείμενο;
- Μήπως τελικά είναι αρκετοί οι άνθρωποι που φοβούνται;

Ο φόβος όμως που μας δημιουργούν άλλοι άνθρωποι ΔΕΝ μας αρέσει!!! Ας κάνουμε κάτι να διώξουμε μακριά τον ΦΟΒΟ!!!

Φτιάξτε μια λίστα με πράγματα, πρόσωπα και καταστάσεις που μας φοβίζουν. Μετά σκεφτείτε τι μπορούμε να κάνουμε για να διώξουμε τον φόβο μακριά!